

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/84/2016
Identifikačné číslo spisu:	4105010238
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4105010238.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Štefana Harabina a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného T. U. pre pokračovací zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. o dovolaní obvineného T.Í. U. podanom prostredníctvom obhajcu Mgr. Stanislava Benčíka proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. apríla 2014, sp. zn. 4 To 35/2014, na neverejnom zasadnutí konanom 15. augusta 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného T. U. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 22. januára 2013, sp. zn. 1 T 25/2006, bol obvinený T. U. uznaný za vinného zo spáchania v bode 1/ a 2/ rozsudku pokračovacieho zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

napriek tomu, že:

rozsudkom Okresného súdu Nitra z 28. júna 1990, sp. zn. 1 T 27/1990, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 27. augusta 1990, sp. zn. 5 To 144/1990, mu bol za dokonaný trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody v trvaní 42 (štyridsaťdva) mesiacov so zaradením do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny, ktorý aj celý vykonal, rozsudkom Okresného súdu Nitra z 18. decembra 1996, sp. zn. 3 T 98/1996, v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 13. marca 1997, sp. zn. 3 To 45/1997, bol uznaný za vinného z dokonaného trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Tr. zák. ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 78 (sedemdesiatosem) mesiacov nepodmienečne so zaradením do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny, ktorý celý vykonal,

1/ dňa 4. februára 2006 v ranných hodinách po 06.00 hodine v rodinnom dome v obci Š., R. F. č. XXX/X, nútil poškodenú J. O. k súloži tak, že si ľahol do postele, v ktorej spala úplne oblečená poškodená, a začal ju chytáť cez oblečenie na prsiach a v rozkroku, na čo sa poškodená posadila a povedala mu, aby to nerobil, obžalovaný ju však položil na chrbát na posteľ, stále jej držal ústa a

prikazoval, aby bola ticho, lebo inak jej zlomí väzy, keď poškodená začala plakať, rozčúľil sa, prikázal jej, aby sa vyzliekla a prestala plakať, lebo to bude ešte horšie, potom ju násilím sám vyzliekol, chytal ju za prsia, bozkával ju a keď nereagovala, prikázal jej, že ho musí bozkávať, lebo to bude ešte horšie, pritom sa sám vyzliekol a najskôr jej vkladal prsty do pohlavných orgánov, pričom sa jej opakovane pýtal, či ju to vzrušuje, pokračoval v bozkávaní na prsia, potom si na ňu ľahol a vykonal na nej súlož proti jej vôli, pričom poškodená, mala strach, že jej zlomí väzy, alebo jej inak ublíži,

2/ dňa 4. februára 2006 po dokončení prvej súlož, v tom istom rodinnom dome ako v bode 1/, keď obžalovaný T. U. zaspal a poškodená J. O. chcela odísť z tohto rodinného domu, zistila, že zamkol dvere, preto ho prebudila a pýtala si kľúče, na čo jej povedal, že nevie, kde sú, znovu zaspal a keď sa prebudil medzi 10.30 hodinou až 11.00 hodinou, chytil poškodenú J. O., ktorá sa z uzamknutého priestoru domu nemohla dostať preč, pričom mu táto opakovane hovorila, aby sa jej nedotýkal, chytil ju však za ruky, prikázal jej, aby nekričala a neplakala a vyzliekla sa donaha, čo zo strachu aj urobila, položil ju na posteľ, ľahol si na ňu, začal ju bozkávať, potom proti jej vôli vykonal na nej súlož, a preto, že poškodená plakala, držal jej ústa, aby nevzlykala a nebolo ju počuť, keď súlož ukončil, povedal poškodenej, aby bola ticho, lebo ju zabije.

Obvinenému bol za to, pre skutky v bode 1/ a 2/ rozsudku, podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 47 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody v trvaní 25 (dvadsaťpäť) rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. bol na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Na podklade odvolania obvineného Krajský súd v Nitre rozsudkom z 29. apríla 2014, sp. zn. 4 To 35/2014, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra z 22. januára 2013, sp. zn. 1 T 25/2006, vo výroku o treste.

Rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por., obvineného T. U. odsúdil podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. a s použitím § 47 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 20 (dvadsať) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre podal obvinený prostredníctvom obhajcu dňa 20. mája 2016 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por.

Obvinený v podanom dovolaní formuloval názor, že v konaní došlo ako zo strany súdu prvého stupňa, tak aj zo strany odvolacieho súdu k porušeniu zákona, nakoľko súd rozhodoval na základe dôkazov, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom, a zároveň odmietol vykonať obhajobou navrhované dôkazy, ktorých vykonanie bolo nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie, čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu.

Naplnenie podaným dovolaním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. videl obvinený v porušení ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por., ku ktorému malo dôjsť tým, že skutkový stav nebol v rozsahu nevyhnutnom na vydanie spravodlivého rozhodnutia zistený takým spôsobom, aby vo veci neboli dôvodné pochybnosti, a tiež tým, že v rámci konania neboli zabezpečené žiadne dôkazy svedčiace v jeho prospech, a to aj napriek jeho návrhom a dokonca aj uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 16. januára 2007, sp. zn. 4 To 97/2006, ktorým odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Nitra zo 7. novembra 2006, sp. zn. 1 T 25/2006, a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Zdôraznil, že jediným dôkazom svedčiacim proti nemu bola svedecká výpoveď poškodenej. Trvajúc na tvrdení, prezentovaným už v podanom odvolaní, že pravdivosť výpovede poškodenej, vrátane určenia konkrétneho miesta, kde malo ku skutku dôjsť, spôsobu jeho vykonania, možností jej obrany a prípadného úniku, by bolo možné bez pochybností posúdiť len na základe obhliadky miesta činu, ktorú v uvedenom smere považoval za nevyhnutnú pre odstránenie nedostatkov a rozporov vo vykonanom dokazovaní, súdu prvého stupňa vyčítal, že napriek nariadeniu odvolacieho súdu v záujme zistenia, či poškodená z domu, respektíve z miestností, v ktorých

sa nachádzala, mala reálnu možnosť odísť, vykonať v zmysle § 154 Tr. por. obhliadku miesta činu, obhliadka miesta činu nebola vykonaná, ale bola vyhotovená len fotodokumentácia, ktorá však súdom tiež nebola pri rozhodovaní použitá. Vychádzajúc z tvrdenia, že prvostupňový súd dokazovanie v potrebnom rozsahu nevykonával a pretrvávajúce rozpory v tvrdeniach poškodenej o spáchaní skutku, ako aj v časoch, kedy sa skutky mali stať, odstránil len domnienkami na základe možných časov a miest, obvinený rezumoval, že v konaní vykonanom po vydanom uznesení sa nielenže neodstránili žiadne rozpory, ale vyskytli sa ďalšie rozpory i pochybnosti o tom, či sa skutok stal tak, ako ho opisuje jediný priamy svedok, ktorým je samotná poškodená. Uvedenú líniu argumentácie doplnil poukazom na to, že neboli odstránené ani rozpory v správach o povesti poškodenej z miesta bydliska. Súdu v tejto súvislosti vytýkal, že pri absencii akýchkoľvek iných dôkazov neskúmal hodnovernosť poškodenej, ani nezisťoval jej správanie z obdobia jej pobytu v Rakúsku, z územia ktorého bola za protispoločenskú činnosť, pri ktorej bola pristihnutá, vyhostená so zákazom vstupu. Poukazujúc na zamlčanie týchto skutočností zo strany poškodenej, obvinený spochybnil jej hodnovernosť ako svedkyne, ktorej výpoveď je v konaní jediným usvedčujúcim dôkazom.

Obvinený ďalej zhrnul, že súd napriek písomne odôvodnenému návrhu obhajoby bez zdôvodnenia odmietol vykonať všetky dôkazy navrhnuté obhajobou za účelom preukázania nehodnovernosti tvrdení poškodenej, ako aj nemožnosti toho, aby sa skutok stal tak, ako bol opísaný poškodenou, a to hoci sa mohli vykonať a podľa jeho presvedčenia aj boli pre spravodlivé rozhodnutie potrebné. Následkom uvedeného postupu okresného súdu bolo, že mu nebolo umožnené riadne uplatniť svoje právo na obhajobu, keď okrem už zmieňovaného riadne zdokumentovaného a opísaného miesta činu nebolo vyhovené ani jeho návrhu na vykonanie rekonštrukcie alebo vyšetrovacieho pokusu ani výsluchu navrhovaných svedkov. Obvinený zároveň namietal aj hodnotenie vykonaných dôkazov, z ktorých z jeho uhla pohľadu žiadne neboli vyhodnotené v jeho prospech, čo ilustroval poukazom na hodnotenie lekárskej správy, podľa ktorej gynekologickým vyšetrením neboli u poškodenej pozorované žiadne stopy násillia ani zranenia.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. obvinený bližšie neuviedol, v čom spočíva jeho naplnenie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a právne posúdenie považoval obvinený za zrejmé, že dovolaním napádané rozhodnutia Okresného súdu Nitra a Krajského súdu v Nitre boli založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a že v rámci predmetného konania došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Z týchto dôvodov označil predmetné rozhodnutia za nezákonné vo výroku o vine, a tým aj vo výroku o treste. Keďže uvedené nedostatky v konaní súdu prvého stupňa neboli napravené ani v odvolacom konaní, obvinený sa podľa § 374 ods. 3 Tr. por. domáhal zrušenia oboch rozhodnutí.

Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona, zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa a prikázal súdu, ktorého rozhodnutie zruší, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Na podklade uvedeného sa obvinený zároveň domáhal rozhodnutia o prerušení výkonu trestu odňatia slobody, súčasne navrhujúc, aby nebol vzatý do väzby.

V súlade s ustanovením § 376 Tr. por. prvostupňový súd dovolanie obvineného T. U. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného T. U. prezentoval názor, že Okresný súd Nitra ako aj Krajský súd v Nitre vykonaným dokazovaním v plnom rozsahu objasnili skutkový stav veci a následne vyhodnotením dôkazov v spojitosti s náležitým právnym posúdením dôkaznej situácie mali za jednoznačne preukázané, že skutok uvedený v obžalobe, sa stal, vykazuje znaky príslušného žalovaného trestného činu a spáchal ho obvinený T. U..

S poukazom na uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného T. U. zamietol.

Poškodená J. O. sa k dovolaniu obvineného v určenej lehote nevyjadрила.

Výjadrenie prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra podané k dovolaniu obvineného bolo súdom prvého stupňa doručené obvinenému a jeho obhajcovi Mgr. Stanislavovi Benčíkovi. Obvinený naň (ani prostredníctvom svojho obhajcu) žiadnym spôsobom nereagoval.

Následne súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal, či podané dovolanie má všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou, pričom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím rozsudok Krajského súdu v Nitre ako odvolacieho súdu. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie, ktoré podal obvinený prostredníctvom obhajcu, bolo podané v zákonnej trojročnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), teda včas, a osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. K podaniu dovolania došlo na Okresnom súde Nitra, t. j. v mieste podľa § 370 ods. 3 Tr. por.

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané, tak aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo.

Obvinený T. U. vo svojom dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu menovite uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expresis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať ak:

c/ zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

g/ rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritérneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva

obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov. Vztahuje sa k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila (§ 119 ods. 4 Tr. por.), nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Z obsahového vymedzenia dovolacích námietok obvineného T. U., subsumovaných pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por., ktorých obsah dovolací súd zámerne v podstatnom rozsahu prebral do odôvodnenia svojho rozhodnutia, vyplýva, že v zásade všetky (bez ohľadu na ich formálnu subsumpciu pod niektorý z označených dovolacích dôvodov) sú vo svojej podstate vyjadrením jeho nesúhlasu s rozhodnutím súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu a nimi prezentovanými odôvodneniami svojich skutkových a právnych záverov. Namietajú nevykonanie potrebných dôkazov a nedostatočné zhodnotenie ním označených skutočností (týkajúcich sa najmä okolností majúcich vplyv na vierohodnosť výpovede poškodenej J. O. a vzťahujúcich sa k aspektom miesta a času spáchania skutku) okresným i odvolacím súdom, obvinený v podstate napadol spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov konajúcimi súdmi prvého i druhého stupňa a tieto zároveň sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu, opakujúc argumentáciu totožnú s tou, ktorou dôvodil v odvolacom konaní a ktorá bola založená predovšetkým na spochybňovaní vierohodnosti poškodenej, na tvrdení o nevykonaní dokazovania v potrebnom rozsahu a na obviňovaní konajúcich súdov z tendenčného hodnotenia vykonaných dôkazov.

Z podstaty dovolateľom uvádzaných námietok, spočívajúcich v nedôveryhodnosti poškodenej J. O., a tým aj v nesprávnom vyhodnotení dôkazov (jej výpovedí), a tiež v spochybňovaní miesta, času, spôsobu a ďalších okolností samotného skutku, vyplýva, že ide o námietky takmer rýdzo skutkového charakteru, smerujúce jednak proti obsahu a rozsahu vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, proti správnosti a úplnosti zisteného skutku, ale predovšetkým proti spôsobu, akým prvostupňový aj odvolací súd hodnotili dôkazy.

V kontexte dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. najvyšší súd k uvedeným výhradám obvineného T. U., v podstatnej časti svojho obsahu smerujúcim k tomu, že konajúce súdy sa pri hodnotení dôkazov nevysporiadali so všetkými okolnosťami (podľa názoru obvineného) dôležitými pre rozhodnutie, subjektívnym spôsobom objasňovali okolnosti svedčiace proti nemu i v jeho prospech a odmietli vykonať všetky obhajobou navrhnuté dôkazy, uvádza, že obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 a ods. 11 Tr. por., ako aj vlastné hodnotenie

dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Pre zisťovanie skutkového stavu veci a hodnotenie dôkazov platia v trestnom konaní zákonom stanovené pravidlá, podľa ktorých je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok pritom nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov totižto nenapĺňa žiadny dovolací dôvod. Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd nemohol námietkam obvineného založeným na vlastnom hodnotení rozsahu vykonaného dokazovania ako nedostatočného a výpovede poškodenej ako nevierohodnej priznať v rámci dovolacieho konania žiadnu relevanciu.

Navyše, tvrdenie obvineného, že napriek nariadeniu zo strany odvolacieho súdu súd prvého stupňa nevykonal obhliadku miesta činu, celkom zjavne nezodpovedá skutočnosti. Z predloženého spisového materiálu je evidentné, že v súlade s pokynmi Krajského súdu v Nitre Okresný súd Nitra pred novým rozhodnutím vo veci, dňa 23. mája 2007, uskutočnil dodatočnú obhliadku miesta činu, výstupom z ktorej bola podrobná zápisnica, opisujúca nielen priebeh úkonu, ale najmä samotné miesto činu, za účelom zdokumentovania ktorého bola zároveň vyhotovená aj fotodokumentácia a náčrt miesta činu. Rovnako, spôsobom predpísaným krajským súdom a umožňujúcim ustálenie času, miesta i spôsobu spáchania žalovaných skutkov, okresný súd doplnil dokazovanie aj v ďalších smeroch, keď si vyžiadal správy o povesti poškodenej, opätovne vykonal výsluchy poškodenej a ďalších svedkov a na rozpory vo výpovediach svedkov reagoval vykonaním ich konfrontácie, čo v rámci odvolacieho konania ocenil aj samotný krajský súd, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia upriamil pozornosť na to, že „všetky ním v zrušujúcom uznesení nariadené dôkazy súd prvého stupňa vykonal, a to spôsobom a v rozsahu, v akom to bolo vzhľadom na odstup času, ktorý od spáchania v prejednávanej veci žalovaných skutkov uplynul, možné.“

Pokiaľ ide už o samotné hodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania, v danom prípade obhliadky miesta činu a výpovedí obvineného, poškodenej a svedkov, a z neho vyplývajúce ustálenie času, miesta, spôsobu a ďalších okolností spáchania žalovaných skutkov, to, ako už bolo uvedené, nemôže byť predmetom prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. V každom prípade na základe uvedeného dovolací súd nemôže súhlasiť ani s názorom obvineného o pretrvávajúcom rozporov a pochybnosti ohľadom času a priebehu spáchania skutkov, nakoľko okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v tomto smere veľmi podrobne vyložil, z akých vykonaných dôkazov vychádzal a akými úvahami sa spravoval pri ustálení záveru o tom, že žalované skutky sa stali, pričom osobitnú pozornosť venoval práve ustáleniu časov, v ktorých došlo k ich spáchaniu.

Na druhej strane je však zároveň potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že, a to napriek snahe doplniť dokazovanie v súlade s uznesením odvolacieho súdu aj o zistenie dôvodov vyhostenia poškodenej z Rakúska, a prípadne aj opätovné vypočutie znalca PhDr. Roberta Máthého, uvedené dôkazy, vykonanie ktorých obvinený navrhoval a krajský súd nariadil, sa prvostupňovému súdu nepodarilo zabezpečiť (správa o povesti poškodenej z Rakúska), respektíve odmietol vykonať (opätovný výsluch znalca).

K tomu možno vo všeobecnosti uviesť, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na vykonanie, respektíve doplnenie dokazovania môže za istých okolností skutočne predstavovať porušenie práva na obhajobu. Stane sa tak však len vtedy, ak súd zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysvetlí nemožnosť vykonania dokazovania, respektíve nadbytočnosť a nepotrebnosť jeho doplnenia a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že konanie nebolo vedené objektívne a že zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného, a teda aj naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. To znamená, že hoci obsahom práva na obhajobu je aj právo navrhnúť dôkazy a tomu zodpovedajúca

povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu sa takýmito návrhmi adekvátne zaoberať, a teda najneskôr pred meritórnym rozhodnutím im buď vyhovieť alebo ich odmietnuť, respektíve rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dokazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 a ods. 11 Tr. por. (ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por.) nemožno, ako to už bolo deklarované, považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Už odvolací súd napriek konštatovaniu, že absencia dôvodov nevyhovenia návrhom obvineného na vykonanie vyššie uvedených dôkazov bola odôvodneniu napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vytýkaná dovolateľom opodstatnená, sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, ktorým tento odmietol obvineným navrhované dôkazy vykonať, a zároveň ho doplnil o dôvody podporujúce opodstatnenosť tohto rozhodnutia. V nich krajský súd poukázal na to, že obvineným navrhované dôkazy sa týkali okolností, ktoré pre rozhodnutie neboli podstatné (dôvod vyhostenia poškodenej z Rakúska), prípadne takých, ktoré bolo možné zistiť inými už skôr vykonanými dôkazmi (zadokumentovanie miesta činu a jeho širšieho okolia, vierohodnosť výpovede poškodenej), čím napravil nedostatok odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa.

Okresný súd sa s návrhom obvineného na doplnenie dokazovania vykonaním rekonštrukcie, zisťovaním dôvodov vyhostenia poškodenej z Rakúska a opätovným výsluchom znalca PhDr. Roberta Máthého vysporiadal po procesnej stránke správne, keď uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní podľa § 274 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že dôkazy navrhnuté obhajcom obvineného nevykoná. Len pre úplnosť je na tomto mieste potrebné poukázať na skutočnosť, že hoci odôvodnenie odmietnutia uskutočniť opätovný výsluch znalca PhDr. Roberta Máthého či vykonať rekonštrukciu činu, ktoré sa zo strany súdu prvého stupňa javí ako nedostatočné a do odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu ani nebolo premietnuté, vo vzťahu k zisteniu dôvodov vyhostenia poškodenej z Rakúska, súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie o odmietnutí vykonania tohto dôkazu na presvedčení, že vyhostenie poškodenej z Rakúska z akéhokoľvek dôvodu nesúvisí so skutkami, ktoré sú obžalovanému kladené za vinu (str. 15 rozsudku). Navyše, zo spisového materiálu je zrejmé, že k rozhodnutiu o odmietnutí vykonania tohto dôkazu pristúpil až po tom, ako sa prejavom patričnej a náležitej snahy zákonným spôsobom pokúsil cestou Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Medzinárodného odboru, o zabezpečenie jeho vykonania.

Po preskúmaní spisového materiálu a vykonaného dokazovania si dovolací súd osvojil závery krajského súdu o správnosti postupu okresného súdu pri vysporiadaní sa s návrhmi obhajoby na doplnenie dokazovania. Za situácie, keď prvostupňový súd disponoval správami o povesti poškodenej z miesta jej bydliska a zároveň pomerne detailným psychologickým posudkom na vo vzťahu k prejednávanej veci relevantné aspekty jej osobnosti, považoval aj najvyšší súd zisťovanie okolností jej vyhostenia z Rakúska či opätovný výsluch znalca za nadbytočný. Rovnako, ani dovolací súd nevzhladol dôvod na vykonanie rekonštrukcie, keď na vytvorenie predstavy súdu o priebehu spáchania žalovaných skutkov a najmä možnostiach úniku poškodenej úplne postačovala vykonaná obhliadka miesta činu.

Dovolací súd tak nezistil v postupe súdu prvého stupňa, nadväzujúc na návrh obvineného na vykonanie dôkazov a korigovanom, čo do doplnenia dôvodov odmietnutia vykonania obhajobou navrhovaných dôkazov odvolacím súdom, taký nedostatok, ktorý by v predmetnej veci umožňoval dospieť k záveru o porušení práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom.

Záverom sa k tejto námietke obvineného žiada poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Nespokojnosť obvineného s rozsahom vykonaného dokazovania nemôže byť sama o sebe porušením

práva na obhajobu. Súd, vykonávajúci dokazovanie vo veci, čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi strán ani ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (*argumenta ponderantur, non numerantur*). Rovnako, v zmysle uvedeného súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu strany na doplnenie dokazovania. Výkonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nie je porušením práva na obhajobu, a preto nemôže napĺňať ani dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Vo vzťahu k dôvodu dovolania uplatnenému obvineným podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., je predovšetkým potrebné konštatovať, že obvinený T. U. v podanom dovolaní fakticky žiadnym spôsobom nekonkretizoval, v čom vidí jeho naplnenie. Z obsahu dovolacích námietok je zrejmé, že obvinený v skutočnosti nenamietal zákonnosť dôkazov vykonaných pred súdom, ale na predmetné ustanovenie Trestného poriadku v podstate len blanketárnym spôsobom odkázal a ako už bolo konštatované, pokračujúc v línii obhajoby, ktorú sledoval už v odvolacom konaní, spochybnil orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom prvého stupňa ustálené (a krajským súdom potvrdené) skutkové závery.

Jednotlivými dovolacími námietkami obvineného sa najvyšší súd zaoberal už v predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto uznesenia, a to z hľadiska ich relevancie pre naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pričom konštatoval, že okresným súdom odmietnutý návrh obvineného na doplnenie dokazovania (vykonaním rekonštrukcie, opätovným výsluchom znalca PhDr. Roberta Máthého a zistením dôvodu vyhostenia poškodenej z Rakúska), a teda nevyhovenie požiadavke obvineného na ďalší postup súdu pri dokazovaní podľa jeho predstáv, nevyvolalo pre obvineného negatívne ovplyvnenie práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) a práva na obhajobu (špeciálne) tak, aby tento postup súdu mohol byť považovaný za taký nedostatok súdneho konania, ktorý by oprávňoval najvyšší súd vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Vznesené dovolacie námietky obvineného, vo svojej podstate smerujúce voči rozsahu a hodnoteniu vykonaného dokazovania, pritom (so zreteľom na znenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) neumožňujú dovolaciemu súdu dospieť k iným záverom ani z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Obvineným namietané nevykonanie dokazovania v ním predpokladanom rozsahu a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám, teda nie je z už uvedených dôvodov možné uplatniť ani pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. (nezákonne vykonané dôkazy).

Na základe uvedeného možno vo vzťahu k námietkam obvineného uplatneným z titulu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. konštatovať, že v danom prípade podané dovolanie len formálne odkazuje na uvedené ustanovenia upravujúce označené dôvody dovolania. V skutočnosti totiž obsahuje argumenty stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov. V dovolacom konaní pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Námietky obvineného T. U. k obsahu a rozsahu vlastnej úvahy prvostupňového i krajského súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám (keď súdy vyhodnotili výpoveď poškodenej J. O. ako dôveryhodnú a ustálili čas, miesto a ďalšie skutkové okolnosti spáchaných skutkov bez potreby vykonania ďalších dôkazov), svojím obsahom nenapĺňajú nielen žiaden z obvineným označených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi,

zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. K tomu je len pre úplnosť potrebné dodať, že uvedené sa netýka dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Napokon, dovolací súd považuje za vhodné zdôrazniť, že po preštudovaní spisového materiálu, oboznámiac sa s obsahom dôkazov, vrátane výsledkov obhliadky miesta činu a výsluchov svedkov, vykonaných súdom prvého stupňa, dospel k záveru, že Okresný súd Nitra vykonal dokazovanie zákonným spôsobom a v rozsahu postačujúcom na ustálenie skutkových okolností, pričom, vychádzajúc z konkrétnych faktov, podrobne vysvetľujúc úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení jednotlivých dôkazov, a tieto logicky spájajúc, zároveň reflektujúc na podstatné obhajobné tvrdenia, svoje rozhodnutie aj náležite, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil, čo následne potvrdil aj Krajský súd v Nitre.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.